

PRENUMERATIONS-PRIS:
Helt år kr. 4.50
Halvt år 2.50
Kvarter 1.25
Månad 0.40
Prenumeration å alla postkontor i Sverige och utländska länder.
Obs! Skick till Göteborgs postkontor för prenumeration i postkontoret.
Redaktion och Expedition:
Södra Hamngatan 2.
Rikstelefon: 35 69.

VILDEN

GÖTEBORGS - TIDNINGEN

VECKOBLAD FÖR INTELLIGENS OCH KULTUR

ANSLAGS-PRIS:
För tecken: 25 öre pr. tecken.
För tecken: 25 öre.
Uppslags: 10 öre.
Läsnummer: 10 öre.
Hafslundsexpedition i Stockholm:
Mästarengsgatan 12.
E. Klemmertz.
Telefon: 76 48.

1896. No 2.

UTGIVARE: AXEL LUNDEGÅRD.

Lördagen den 12 December.

GUSTAF JOULINS Hyrkuskverk, Stockholm.

Vid inträffande kyla
Alla åkdon uppvärmda.

L. BÖRJESSONS Porter.

(Nord. A. B. 9829.) 9

W. & A. GILBEY

försälde under förra året 7,000,000 buteljer spirituosa därav hufvudsakligen:

Provost & Glen Scot WHISKY

Säljas i original låda å 12 buteljer.

Order upptagas i Göteborg för hela Sverige af

ALEX. BARCLAY.

(Nord. A. B. 9807.) 21.

Confection engros

J. A. Wettergren & Co.

(Fredr. Holm)

Göteborg.

(Nord. A. B. 9832.) 14

Göteborgs Mek. Verkstads Exposition (Skeppsbron.)

Erbjuder sitt rikhaltiga lager af

Hushållsartiklar och Kökssaker.

Rikstelefon 247. Begär priskurant.

(Nord. A. B. 9838.) 16.

Göteborgs Turistförening,

som till nästa år ämnar utgifva en årskrift, mottager lämpliga bidrag till densamma och böra de vara insända senast nästkommande 15 Januari.

Antagne bidrag honoreras.

(12)

Göteborgs Turistförening.

P. C. C. Haijenius

Hofleverantör för mio Hof,

(Etablerad i Amsterdam 1826).

Filial i STOCKHOLM

22 Fredsgatan 22.

Holländska Cigarrer

från 6 öre till 35 öre pr. st.

och

direkt importerade

Havanna-Cigarrer

från 20 öre till kr. 1.50 pr. st.

Illustrerad priskurant på begäran.

Kommissionärer

för

Vilden

antagas å alla större orter inom Sverige, Norge och Finland.

Expeditionen af Vilden.

Göteborg.

Batavia-Punsch Nr 1.

Prisbelönt å fem utställningar. Expedieras lifva från lager i Hamburg.

Champagne-Cognac.

Egen tappning.
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Whisky

"Northern Light."

God kvalitet å Kr. 2.50 pr. but.

I öfrigt föra vi ett välsorterat lager af alla i en första klassen Vin och Spirituosa. affäre förekommande m. k. u. hvar för komplett priskurant på begäran utlämnas. Basta kvaliteter. * Billigaste priser. Parti- och Minutförsäljning.

Fredr. Ingelman & Co.,

Etablerade 1841.

Kungsgatan 19, GÖTEBORG.

Rikstelefon 16 76. Allmänna 301.

(Nord. A. B. 9832.) 24

LYCKHOLMS

ÖL

rekommenderas.

(Nord. A. B. 9827.) 7

5 kr.

för en stor daglig tidning.

Östergötlands

Dagblad

daglig morgontidning.

Fristadad folklig, vaken, med rik och intressant innehåll. Mottager bidrag af flera bland Sveriges upprättade pennor. Bladet är redigeradt med verkande kunna som nas skriftställaren. Emil Svensson, År D. E. Lindberg, Thore N. Mathilda Lönberg m. fl. För öfver alla andra tidningar som utkommer i landet är detta tidningens största fördel. Taktiska och utländska specialkorrespondenter. Taktiska specialkorrespondenter i Södermanland, Östergötland och Småland. Omfattande litteratursamfund. Snabb och utförliga riksdagsnyheter. Tidningen äger talrika förbindelser med skandinaviska politiska och utrikes tidningar. Porträtt och illustrationer förekomma i rikligt mått.

Hufvudredaktör: Lektor JOHAN BERGMAN.

Pris - obs. för en stor daglig tidning med gediget innehåll - endast

Fem (5) kronor.

(10, 20, 30, 40)

Skoaffären

3 Lilla Nygatan 3, Stockholm.
redigerad till julen af en billig
Man-rezärskor, samt Dame-balskor
och Coffior.

Innehåll.

I förra numret:

Vildens anmälan.
Vildens visiter: I.
Dagensnyheter inom pressen I.
Kommunen förklarar krig.
Litteratur och konst.
I. Allmän översikt.
Af Axel Lundegård.
Musik (Om Petschikoff) af Helena Nyblom.
Teater. Svensk litteratur m. m.

I detta nummer:

Vildens anmälan.
Öppet bref till Handelstidningens ansvarige utgivare.
Vildens visiter: II.
Gäst och slag.
Om atmosfären i våra hem.
Tva dödsbud.
Musik (Eva Nansen) af C.
Bref från Paris.
Bref från Köpenhamn (af Urbanus).
Sparsauhet. Ett uttalande från Lund af Mör.

Vildens anmälan

skall icke snyckas af vackra löften och tomma ord!

Det händer väl många, det som händer mig. Man sitter år efter år i sitt lugna hem, betraktar dagens företeelser på afstånd och ler åt de fäktande marionetternas bravader. Man har sin egen värld för sig och det växer blommor i rabatten därutaför. Då ser man en dag, att blommorna, som man älskar, trampas ner under den brutala kampen därute. Och man kan icke sitta stilla, man springer ut och blandar sig i vinnet och slår sitt slag.

Af en liknande stämning blef Vildens född.

Man frågar ironiskt, hvad Vilden vill?

Tillföra den allmänna diskussionen ett eller annat grand af sundt förnuft! Efter fattig råd och lägenhet. Det förefaller, som kunde det behövas.

En man som icke tillhör något parti, har blicken öppen och händerna fria. Det kompromissas mer än nog i vårt offentliga lif, det räknas så smått med de möjligheter, som kunna nås. Jag skall säga er min mening frött och frankt; utan att först räkna efter, om den också har utsigt att vinna gehör. Min egen, oförgräpliga mening! Det kunde ju tänkas, att den också vore något värd.

Jag kan icke på förhand binda mig med löften om min hållning till den ena eller den andra af dagens frågor. Intressera de mig icke, kommer jag icke att beröra dem. Har många af de frågor, som behandlas med viktiga miner och högtidliga tal, äro värda den trycksvärta, som slösas på dem?

Framför allt skall Vilden bli ett organ för vår kultur! Det låter som en paradox, icke sant? Men de stora dagbladen ha icke utrymme för dessa frågor. Man säger: publikens intresse för dem är ringa.

Om så är, månne icke intresset kan väckas?

Vi veta dock alla att en nations betydelse icke uteslutande bestämmes genom storleken af dess arméer; den bestämmes också genom höjden af dess kultur.

Det svenska folket har en litteratur och en konst, som aktas högt af frammande nationer. Har det svenska folket inga förpliktelser mot dem, som bära dess kultur?

Ack! Det svenska folket! Man säger att det sover. Men ibland far det upp, gnuggar sina ögon och låter sin fosterländska entusiasm flöda ut öfver alla gränser. Så lägger det sig åter till ro.

Där sitter kanske någonstades på en vindskummare, just i detta nu, en tänkare, en konstnär, en skald, hvars lifsgärning kan vara af långt större betydelse för vårt land än en färd till Nordpolen i ballong. Men det svenska folket värdar sig icke om honom och kanske dör han nyårsnatten af svält.

Du bleka och tynde arbetare i kultursens tjänst, åt din gärning skall Vilden försöka skaffa den aktning och den hjälp, den förtjänar. Själfskall du också hjälpa mig i min sträfvan, ty du skall känna, att jag försvarar ditt lif af kärlek till vårt land. Vårt land har icke råd att låta dig gå under!

Och mins: för allt som har gnista och själ stä Vildens spalter öppna. Du må gärna förfäktat meningar, som icke äro mina, om du gör det med öfvertygelse och talang. Och ingen skall tro, att du är solidarisk med mig därför att ditt namn måhända kommer att pryda mina spalter.

Är detta en prenumerationsanmälan?

Jag tigger intet af publiken. Jag rullar mig icke som en mask i stoflet med bön om prenumeration eller ekonomiskt understöd. Den som tror, att jag kan bereda honom något nöje eller göra någon nytta, skall göra sig själf och mig det nöjet och den nyttan: att prenumerera.

Vildens prenumerationspris är: kr. 4.50 för helt år, 2.50 för halft år, 1.25 för kvartal och 50 öre för månad. Prenumeration å alla postkontor inom Sverige och grannländerna.

I Finland är priset: mk 5.25 för helt år, 2.75 för halft år, 1.50 för kvartal och 50 penni för månad.

Vilden kommer att innehålla:

Ledande artiklar i kulturfrågor. Artiklar om litteratur och konst. Dikter, berättelser och skizzer. Artiklar om Göteborg och Göteborgsförhållanden.

Vilden är nemligen icke blott ett veckoblad för allmän kultur utan

också en Göteborgstidning, och såsom sådan skall han försvara sin plats.

Vilden kommer från och med början af året 1897 att publicera en sammanhängande serie af Historiska silhouetter af 1760-talets hoflif i Danmark af Axel Lundegård.

Läsare öfver Sveriges rike och i grannländerna: Tag allt som skrives om Göteborg med på köpet. Fins det en gnista kvickhet däri, har det ju universellt intresse!

Läsare i Göteborg: Tag allt som skrives om litteratur och kultur med på köpet! Fins det en gnista snille däri, kan det väl också intressera dig!

Au revoir! Vilden.

Öppet bref

till Handelstidningens ansvarige utgivare.

Herr Henrik Hedlund.

I senaste lördagsnumret af er tidning - och i ett föregående - har ni låtit en, synbarligen mycket kient begäfvad, journalist öfva sig i ett par klumpiga och lågsinta utfall mot en af litteraturens fredlöse, som funnit en fristad i Vildens wigwam.

Tillåt mig i anledning därav en fråga: hvad är meningen med detta slags fejd? Om två höfdingar af min race mötas och den ene vill krig, anses det nesligt, om han först sänder en träl ut sitt följe fram för att börja attacken.

Ni känner mitt namn och ni borde väl veta, att utgivaren här ansvaret för allt, som publiceras i hans tidning. Alltså strider det mot publicistisk takt att genom en ansvärlös nolla i er redaktion framkomma med personliga insinuationer mot en man, om hvars förhållande till min tidning ni intet vet.

Konsekvenserna af en motsatt uppfattning kunde bli rätt betänkliga; icke minst för Er. Eller skulle Ni icke anse det vittnande om brist på försynthet, om jag toge mig friheten att offentliggen namn gifva en man, som skrifvit den ena eller den andra af Handelstidningens redaktionsartiklar?

För att förtydliga min mening skall jag klippa ett exempel ur första bästa Handelstidning. Låt oss se på rubriken Litteratur och konst. Där står en notis, som förtjänar att aftryckas ordagrant:

Göteborgs Museum. Till Musei konstafdelning har hr. Aug. Röhs förärat en landskapsmålning af engelsmannen Turner, som varit exponerad vid utställningen i Paris.

Hvad skulle ni säga om Vilden härtill fogade följande reflexioner: Denna notis, hvars hela stil föräder, att den flutit ur hr. X. penn, är så till vida vilseledande, som engelsmannen Turner omöjligt kan ha varit exponerad i Paris vid utställningen.

Detta exempel må för denna gången vara nog!

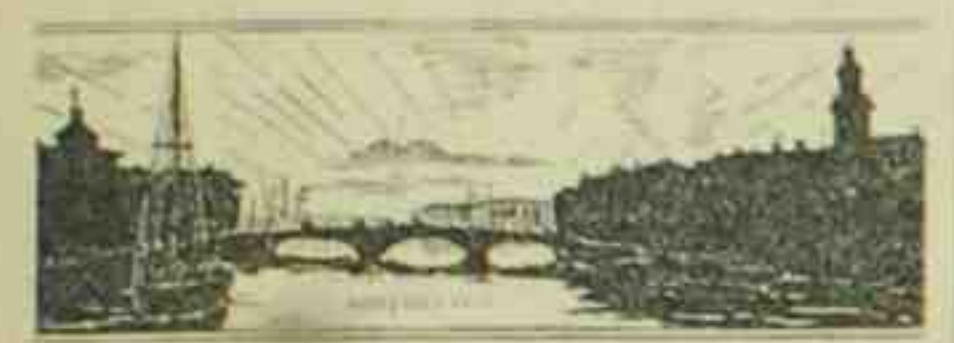
Vill ni angripa mig personligen, står jag alltid till tjänst. Slå mig med kvickhet och snille, och jag skall beundra den hand, som slår. Eller kritisera i sak hvad jag sagt; klokhet gör alltid intryck.

Vill ni angripa Vildens medarbetare, så välj åtminstone dem, ni har rätt att angripa. Ni skall i Vildens spalter få se många af våra bästa namn, och dem vore det ju för er en ära att få byta ord med. Men står intet namn utsatt, har ni rätt att hålla Er till mig.

Och ännu ett: om ni för framtiden vill fortsätta med detta slags krig, må ni icke tro att jag ämnar slå er träl. En höjning vänder sig mot höjningar: det blir mot Er och de mera betydande medlemmarne af er redaktion, som Vildens tomahawk kommer att riktas.

Göteborg den 5 Dec. 1896.

Axel Lundegård.

Göteborg.

Vildens visiter.

Hur är det, Nicander skriver? "O, det är tungt att vandra genom jordens jämmerdal och heta Peregrinus."

Citatet kan vara oriktigt, men andemeningen är gifven.

Jag förstår Nicander. Vilden förstår Peregrinus. Också jag skulle kunna säga något liknande. O, det är tungt att vandra genom den svenska pressens jämmerdal och heta Vilden.

Jag skall icke ens tala om alla de andefattiga kvickheter, till hvilka mitt namn gifvit upphof. De ha gjutit i min själ en stämning af vär. Varen ger alltid anledning till myriader andefattiga dikter. Är varen mindre skön, därför att dikterna öfver platta?

Ack, nej. Men det är med namnet Vilden som med rikedom. Rikedomen förklarar. Att heta Vilden förklarar också.

Jag måste vinnlägga mig om ett så civiliseradt uttalande! Mina kolleger Handelsstämningen och Göteborgsposten kunna leva som villdar; det märker ingen. Men af Vilden fördrar man framför allt, att han visar sig väl bevandrad i höflighetsens A. B. C.

Gud må veta, att jag icke med gladt hjärta gjorde min uppvaktning hos gamle S. A. H. och hos hans något yngre brorson. Jag visste ju, att jag måste säga dem mycket, som de icke skulle bli glada att höra. Men jag gjorde min plikt och väntade på dygdens belöning.

Jag väntar ännu. Men ingen af dem båda har ännu gjort mig den äran. Ingen har ens värdat sig om att sända mig sitt kort.

Nyss kom en neger med Handelsstämningens livré: men han har blott en tistel till en af mina många medarbetare!

Än mindre har redaktör Saxgren besvarat min visit. Af honom hade jag dock väntat mig, att han skulle ha känt sig smickrad öfver mitt besök. Han är ju jernförsevis ny på platsen! har ännu icke hunnit med att bilda dynasti.

Men också herr Saxgren svek mina förväntningar!

Nu går jag till de andre. Få se, få se! Måhända finner jag till sist en höflig man bland mina äldre kolleger i pressen!

I alla händelser måste Vilden visa sig höfligt!

Tredje visiten.

På Morgonpostens redaktion sitter en melankolisk man med en telefonrör framför örat, lyssnande... då Vilden inträder och hälsar: — God morgon! Redan på post? Är hufvudredaktören tillstädes?

— Nej (ser på klockan) Han hade vakten i natt.

— Och de andra medarbetarne?

— Den andre är ute efter nyheter. Och Aron är på sina ateljer.

— Och utrikesministern?

— Det är (leker med en sax) det är jag det.

— Och teaterannalaren?

— Det är (hvislar en slump ut en operett) det är också jag.

— Och kronikören?

— Hur! Det är också jag.

— Aha! Då är ni Peter Frisk?

— Javisst, det är jag. Och redaktionssekreteraren är också jag. Och Johan Pettersson från Kongelf...

I detsamma inträder hufvudredaktören. Han trycker med den hjärtligaste vänskap sin medarbetares hand och betraktar frågande främlingen, som bugar sig höfviskt.

— Jag är Vilden. Jag är ute på visiter.

— Ah! Välkommen. Jag känner er redan. Min vän Saxgren har talat med förtjusning om er älskavärhet! Sitt ner!

— Jag tackar.

— Ni gillar antagligen mina åsikter om god ton och anda i pressen?

— Javisst. Man bör begagna sig af ett värdadt språk. Men det är kinkigt nog för dem, som icke kunna skriva.

— Hvad menar ni?

— Det fins så många journalister i vårt land, som icke föra pennan med den elegans, man borde ha rätt att fordra. Också i våra mest ansedda dagblad läser man ofta artiklar, skrifna i den jämmerligaste stil.

— Tidningsmannens yrke är svårt. Allting skall kastas handlost på papperet — det fins icke tid att ge frasen samma afrundning som t. ex. i ett skönlitterärt arbete. Författaren kan sitta timvis och vända och vrida på ett ord; men tidningsmannen måste välja det första, som faller honom in.

— Ja, hvarför? Därför att man i vårt land kan bli tidningsman innan man lärt sig att beherska sitt språk. Något sådant vore otänkbart i Frankrike eller England. Till och med i Danmark, som ligger oss så nära, står journalistiken i det stora hela taget, Himmelhjergs högt öfver vår.

— Min käre Vilde (anledande) nu kröp ni ur ert skinn!

— Hur så?

— Det var svensken, som kröp fram! En svensk talar alltid illa om sitt eget. Det ligger i national-lynet. Eljes ha vi väl också en del kvicka pennor...

— Saunt, saunt! Men jag står till hvad jag sagt.

— Hvad menar ni om Heidenstam? Han skriver ju också journalistik ibland, och Jörgen och Sigurd...

— Saunt, saunt! Men tre flugor göra ingen sommar!

— Apropos Sigurd — har ni kanske lagt märke till, hur tonen mot honom förändrats? För var han den svenska pressens gullgosse, nu... Ja, nu vägar sig själfvaste Handelsstämningen på honom.

— Det fins en del svenska småstäder, som bestå af en enda lång gata. A ömse sidor stå gårdarne, hus vid hus. Och i hvarje gård är en hund. — En främling kan passera mer än hälften af den långa gatan utan att ett skall höjes emot honom. Så blir en liten gynnare skrämd — och ger hals! Då börja plötsligt alla!

— Man säger, att han är förändrad, att han gått tillbaka: men det tycks mig som vore han ännu den han alltid var, med sina egna förtjänster och sina egna stora fel.

— Det tror jag också. Men vinden har vänt sig. Popularitet väcker alltid afund, och när afundens vuxit sig stark nog, slår den till. Dagens Nyheter upptäckte en dag, att man kunde angripa Sigurd utan fara för lösningsförsäljningen — och så fanns där i redaktionen en namnlös herre, som gerna ville förtjäna sina sporrar i fejd med en, som hade ett namn...

Men jag fruktar att jag alltför länge tagit er tid i anspråk?

— För ingen del! Farväl!

Fjärde visiten.

Vilden inträder på Göteborgs Af- tonbladets redaktion och bugar sig för två unga damer, som sitta på ömse sidor om en stor pulpet. Den ena är blond med skär hy, ljus hår och blå ögon; den andra är mörk med hy som elfenben, kropp svart här, en djärfv krökt näsa och en lefnadsfrisk mun med djupt röda läppar.

— Är hufvudredaktören tillstädes?

Den blonda ser upp med en frimodig blick och säger hastigt:

— Nej, kjäre, det ser De da, at han ikke er!

— Förlåt mig, min nådiga...

Den blonda skrattar.

— Ak, kjære Dem, jag er slet ikke "nådig" — Jeg er pinegal saa Deres Svenskere med Deras slebne talenmaater.

— Ursäkta mig — jag är en smula öfverraskad öfver att finna er här.

— Jag kom för att göra visit hos hufvudredaktören...

Jag är Vilden.

— Jeg liker godt Deres Navn. Jeg är Nora Thorvaldsen och dette er min kammerat Sara Simon. Vi to her meget af sige her!

— Jag har den äran. Jag för-

står. Det är hufvudredaktörens två sänggudinnor!

— Netop!

— Ingen under att han skriver med värme, då han inspireras af så mycken ungdom och så mycken skönhet. Men hvar kan jag träffa redaktören?

Nu lyfter den mörka sina strål- lande ögon och säger:

— Jag tror, han gick bort för att äta frukost.

Och den ljusa tillägger:

— Formodentlig på Hotel Christiania.

Vilden bugar sig, fördelar ett små- kande ögonkast mellan de båda damerna och går.

På Hotel Christiania sitter hufvud- redaktören ensam vid ett bord och trummar otåligen med fingrarna på skivan, då Vilden inträder i matsalen och bugar sig.

— Jag är Vilden. Jag har sökt er på redaktionen, men träffade blott era sänggudinnor. Efter deras anvisning styrde jag mina steg hit. Får jag slå mig ned ett ögonblick, medan ni väntar på maten?

— Ni är välkommen. Skall ni också äta frukost? Nej? Sitt ner vid mitt bord i alla fall så få vi språkas vid. Men jag är icke vid bästa lynne. Jag är hungrig.

— Det gläder mig att jag kommit så lägligt.

— Hm? Lägligt?

— Det stämmer med den före- ställning, jag bildat mig om er: en man som icke är vid det bästa lynne.

— Hvad behagas? (reser sig höfligt) En förolämpning? Är ni en fiende?

— I så fall skulle jag icke ha öfverfallit er vid frukosten!

— Gud vet i alla fall hvad ni här i sköden. (med en skarp blick) Är ni svensk?

— I hög grad! Och jag känner det som en förpligtelse att vara svensk. I synnerhet nu, då en be- klaglig konflikt hotar att spränga unionen mellan två besläktade folk.

— Ja, hvem bär skulden? Den norska vensterns hänsynslöshet och det svenska folkets efterlyghet har skapat en konflikt, som icke kan lösas med mindre än...

För min del tror jag den kan lösas med mindre. Den norska venstern är icke det norska folket. En tillfällig majoritet på ett par röster afhugger icke band, som decennier smidt. De unionsfientliga elementen i Norge skumma på ytan och göra mycket buller; men under ytan är vattnet lugnt.

— Bildspråk! Nonsens! Man måste väl vara karl för sin hatt! Om någon ger mig en örfil, slår jag igen!

Och jag för min del parerar hellre en örfil innan den träffar!

— Nonsens! Den har träffat! Norska vensterns hela regemente är ju en enda serie af förolämpningar mot vårt folk.

— Men mot venstern står nationen. Rör på trummorna här hemma och nationen enas. Det målet vill venstern nå; därför talar den ett så utmanande språk.

— Skall man då, enligt er mening, lita och tala allt?

— Man skall, enligt min mening, icke behandla en brytning mellan två folk som vore den en tråta mellan två enskilda personer. Man skall säga sig själf, att man icke vill gå den norska vensterns ärenden; och att en svensk är själfständig och för stolt att dansa efter den norska knyttnäspolitiken.

— Men skall säga sig själf, att den starke, just i känslan af sin styrka, icke får vara så ömtålig, som den svagare är; och att den hällning, som i detta fall bäst öfverensstämmer med det svenska folkets värdighet, är en lugn och orubblig fasthet.

— Jassa! Ni är af den allent! I så fall tror jag knappast att vi två kunna få någon glädje af hvarandra!

Hvarför icke? Ni vet bäst själf, hvad det är för en glädje att få sjunga ut.

(En kypare kommer med en bricka; på brickan en tallrik med en norsk sill i papper och en flaska Lyngholmsovett.)

— Adjö, Vilde. Här kommer min frukost.

— Farväl! och medgif blott, att något godt också kan komma från Norge!

Femte och sjette visiterarna

(som aldrig blefvo af).

Fins det flera tidningar i Göteborg? frågade Vilden sig själf. Och han svarade sig själf: Ack ja! Tyvärr! Deras antal är stort.

En heter Smålposten, en annan Förposten en tredje Folkbladet en fjärde...

Med tungt hjärta begaf sig Vilden i väg för att uppsöka också dem. På vägen stannade han utanför en högares bod och hans tankfulla blick föll på ett gammalt num-

mer af Förposten. Det var innehållsrikt där det låg; det var behändigt viradt omkring en rökad färbog. Men en fläk af tidningen var fri och sträckt sig demonstrativt fram mot Vildens blickar.

Vid alla helgon — det var en ledare! En ledare på tre tum, i anledning af justitierådet Isbergs utnämning till landshöfding i Stockholms län.

Tre tum tryckta rader kunna ju inrymma en oändlighet af snille och vett. Med stora förväntningar började Vilden läsa.

Ingenting är i allmänhet osäkrare än den tanken man bör lysa om den lycklige vid en föredöende utnämning till en högre förtroendessälla i statens tjänst. Det är rent underbart, hur outmätt lagret af öfverraskningar i den vägen är. Det är en virtuösitet, utvecklad af statsministern, som står det ena rekordet efter det andra öfver de allra skickligaste ryktessnadder, de må ha hur fin nos och hur väl planerad näsa som helst. Senaste exemplet härpå är den senaste landshöfdingutnämningen, då till landshöfding i Stockholms län utnämndes justitierådet P. G. W. Isberg, en för den stora världen alldeles okänd storhet.

Kursveringarne äro naturligtvis af Vilden. De ha tillkommit för att ge full relief åt alla de fina detaljerna i denna stilens praktblomma, plockad i den svenska pressen anno 1896.

Nej, till Förposten kan Vilden icke gå. Den man, som skrivit detta, har synbarligen gedigna kunska- per, en omfattande bildning och ett stort herravälde öfver språket — med honom lönar det sig påtagligen icke att inlåta sig i en saklig diskussion.

Folkbladet började i stället locka Vildens blick.

Namnet är så vackert. Tänk hvilken mission en sådan tidning kunde ha. Arbetaren, som kommer till sitt hem, trött af veckans släp och slit, kan i dess spalter finna den lyftning, den upplysning den vederkvälselse, hans anda behöfvat öfver de sex arbetsdagarna.

Denna tidning kan genom sina tryckta ord fylla hans själ med ljusa bilder; den kan utvidga hans horisont och lära honom så mycket, som han behöfvat veta för att förstå världen och taga vara på sig själf.

En tidning för folket, för de små i samhället...

Det vore dock skäl att göra den tidningens bekantskap. Och bäst att på förhand skaffa sig en föreställning om dess innehåll, så att man icke skulle stå allt för okunnig inför folkupplysarens ansikte.

Vilden gick således in på ett tidningskontor, köpte Folkbladet och läste.

Klipp, klipp, klipp! Allt det själslösa i notisväg, som flugit genom den svenska pressen under en vecka, fanns här uppsaxadt. Intet mer.

Vilden lät en blick full af miss- räkning stryka öfver tidningens spalter. Hvar gömde sig redaktionen i detta blad?

Låt se! Jo, minsan, där fanns den! Redaktionen satt i breffladd. Där uppenbarade sig i petil, spår af dess verksamhet. Och Vilden läste:

Lars i Sjönhult. Ni är allt en bra lustig kurre, men ni får er vilja fram. Brevet skall infylla i nästa nummer. Tack ska' ni ha för bilsdycket och potatisen, vi ha redan mottagit läckerheterna, och välkommen åter.

Och Vilden suckade.

Hvilken pressens idyll! Medarbetare, som betala med flask och potatis för att få sina opus tryckta! O du svenska folk, hur väl du föder dina profeter!

Men till Folkbladet går jag icke på visit. Må redaktören förtära sitt flask i fred.

Vilden.

(Under denna rubrik meddelas aldrig anekdoter ur »Flögande Blätter» och andra skämttidningar; icke heller ankor som flugit genom hela den öfriga svenska pressen.)

Dagensnyheterismen har mot Vilden utslått sin — förmödligen — kvickaste karl, som stävat ihop ett käseri, pregladt af härdragen humor och dystra framtidsaningar. Pennfaktaren, som kallar sig Jean de Ni Pelle skriver svenska så:

»Härpå följer en mycket läsvärd uppsats om tuberkulösa bekämpande, som skulle tala för sig själf (etc.)

Tuberkulösa bekämpande som skulle tala!

Tig Ni Pelle, eller tala bättre!

Handelstidningen stod nyligen en recension af Sigurds senaste bok. Recensionen var hällen i den anti-Sigurdska stil, som numera klingar som ekot af ett eko. Det gäller icke

att söka efter om det finnes något godt i ett arbete. Man hämnar blott den personligen missaglige.

Recensenten citerar särskildt en sats af Sigurd. K. W. — g finner satsen för lång, och smyckar sitt citat med en mindre väljudande tröthetsinterjektion.

Nu är det visserligen absolut fördomligt att som de tyska småstadsprofessorerna skriva satsar på tre å fyra sidor. Men i en lifligt hällen berättelse är det någon gång nödvändigt att infoga en längre sats.

Är den väl gjord och har den en vacker rytm, blir skildringens konstnärliga verkan så mycket större.

Den citerade satsen af Sigurd var mycket olyckligt vald. Den var alldeles icke så illa hopkommen, som den helst borde ha varit och den upplärs af en enkel men god rytmik. Mången framstående fransk stilist skulle säkerligen icke generat sig för att sätta sitt namn under den.

samma. Francois Coppé kan ofta i sina literära käserier skriva satsar på 30 å 50 rader. Och fransmännen hålla dock sitt språk i helgd.

Men här hemma finns det någonting som heter kritisk schablon...

Citera nästa gång bättre, herr professor!

I 9:de häftet af den danska tidskriften Hvar 8:de Dag meddelas 7 illustrationer från Göteborg, af Tom Petersen.

Denna intressanta notis var redan uppsatt till Vildens första nummer, men dömdes i sällskap med många andra att stå öfver. Därför har nu Handelstidningen redan hupnit med- dela nyheten.

Men Handelstidningens meddelande är färgadt af ett rätt ointelligent lokalpatriotiskt misshumör. Man läse blott:

»En hr Tom Petersen har häntill skrivit en resecklärning, hvart han uppräknar de afbildade ställen och byggnaderna såsom stadens enda sevärdheter. Alla våra öfriga praktiska byggnader och platser ha gått honom spårlost förbi.»

Nu bär det sig emellertid icke bättre, än att Tom Petersen är en temligen bekant dansk konstnär; och till på köpet är hans text till bilderna, ingalunda så dum, som H. T. genom sina citat tycks vilja bevisa, att den är. Man läse blott:

»Skall jag nu i få ord beskrifva det intryck, staden gör, så blir det intrycket af en modern, rik handelsstad, hvilken nog i sitt yttre önskar presentera sig på ett välkött sätt; och detta intryck harmonie- rar utmärkt med svenskanes medfödda värdighet i uppträdandet. En liten träsk- het kan också blanda sig in i både stadens och invånarnes fysiognomi — man märker trots alla ansträngningarna, att det dock icke är någon riktigt stor stad.»

Handelstidningen har verkligen otur med sina citat!

Samma teater kommer att, i Febru- ari, uppföra Den bergtagna, en kärlekens tragedi af Ernst Ahlgren och Axel Lundegård.

Underhandlingar äro inlunda med fru Ida Aalberg (friherrinnan Uex- kull-Gyllenband) om gästsuppträdande i titelrollen.

Ungdomen har alltid rätt är titeln på en ny teaterpjäs af den danske författaren, dr Sophus Schandorph. Stycket skall uppföras på »Det Kong- lige Theater» i Köpenhamn och den populäre humoristens många vänner motse med spänning premiären, und- rande om den ungdomlige 60-åringen också får rätt.

En utställning af Bruno Liljefors har nyligen öppnats i Stockholm. En af Vildens konstförståndigaste korrespondenter i Stockholm har lofvat att i nästa nummer tända ett rök- offer åt den genialiske konstnären.

En separatutställning har Eugen Jansson anordnat i konstföre- ningens lokal i Stockholm. Det är mest landskap från hufvudstaden och dess omnejd, ty herr Jansson är Stock- holmare.

Han är en entusiast som med allvar arbetar på sin konstnärliga utveckling; han är dessutom en konst- när med talang.

Hans utställning bär vittne därom. Den konstnärliga tekniken i dessa landskap är starkt personlig och nå- got enformig; den verkar ofta som manér. Man undrar ibland, om han är inne på den rätta vägen; men man vill gerna hoppas, att han en gång når fram.

Ur Peder Laäes

ordspråkssamling,

en i Danmark vid medeltidens slut allmänt använd skolbok.

Godt är att ha mycken mat och många helgdagar.

Godt är att vara präst om påsk, bonde om jul och föl om höst.

Hunger är hrasset svärd i frisk mage.

Sött är att dricka, surt att betala.

Så långt leder man aldrig ett nöt, att det icke blifver ett nöt.

Grå är kråkan, för det hon hafver många sorger.

För lata svin är jorden städse frusen.

Gammal synd ger gärna ny skam.

Ofta förgås det, som man sin vän nekar.

Djävlast är hunden framför egen dörr.

Bättre är mager kost än tom gömma.

Både må man le och hafva en fa- ger mun.

Sanningskär kvinna har få vänner.

Fattig man hafver ock hjärta.

Bar är bro

blir kvaf; ty af den andliga atmosfären i ett hem beror barnens andliga helse!

Jag skall med ett exempel förtydliga min mening:

Ni är gift och har många barn. Er man har ett arbete, som tager hela hans tid i anspråk; och ni själfr har mer än nog att göra i hemmet, der det vådras och dammas hvarje dag. Era barn äro rödkindade och friska. De gå i skolan och vistas för öfrigt mestadels utomhus hela dagen. Men om aftonen samlas de i sitt hem.

Far är trött och mor är trött, han läser tidningen och hon granskar sina räkenskaper. Tala de, är det om pengar och bekymmer; om pris på smör och pris på ved och en väntad löneförhöjning till nästa år.

Lifvets materiella omsorgar upptaga alla era intressen. Ingen af er har haft tid att egna en tanke åt någonting mera ideelt. Litteratur har ni icke råd att köpa, konst intresserar er icke. Förr läste ni kanske ett eller annat, men sedan barnen kommit till har ni icke haft tid.

Det klingar väl i era öron som ett hårdt ord, då jag säger: just för barnens skull borde ni ha skaffat er tid att odla er själ.

Jag tror så gerna, att ni varit en god mor för era barn. Ni har vårdat dem dammat; de äro rödkindade och friska. Men hvarför ha de aldrig hört er tala om någonting, som lyfter sinnet och adlar själen? Ni har aldrig kunnat lära dem att tänka själfständigt, ty ni har aldrig lärt dem att er egen mor. Ni har aldrig själf intresserat er för ting, som äro en smula högre än de hvardagliga. Horisonten i hemmet har varit inskränkt, och den andliga atmosfären kvaf.

Det betyder ingenting, säger ni. Era barn växa upp till anspråkslösa kuggar i samhällets stora maskineri; och för deras fortkomst är det kanske snarare till men, om de ha för mycket af hvad man kallar: högre intressen.

Tro icke det. Hvad ni med en smula ringaktning kallar högre intressen är ingenting mindre än ett nödvändigt innehåll, som hvarje människa behöfver för att kunna uthärda trycket af det dagliga lifvets materiella enahanda. Om ni försummat att uppfostra era barns själar, lemna ni dem, som vuxna, värlösa mot alla frestelser.

Jag skall välja ett annat exempel: Ni är rik, ni har tid nog, ni lever god, pysslar om era barn och tillfredsställer er i lilla fäffinga. Ni dansar på balar, talar om spektakel, intresserar er för konst, därför att ni tror det höra till goda tonen, köper också böcker för att kunna säga att ni äger dem, men somnar i regeln så fort ni börjar läsa. Ni har i er första ungdom haft en själ af ett duffuggs storlek; men med åren har den krympt samman till ett russins. Med ett ord: ni är så yllig som en människa kan vara, genom hvars sinne ingen tanke af betydelse tillfäkt fram sedan många år.

Atmosfären i ert hem är god; barnen rödkindade och friska, hvar med sitt lilla moderneärfda duffuggs inombords. Men det har aldrig utvecklats. Själfr har ni icke förmått att intressera dem för ting som icke intressera er; aldrig har ni talat med dem om annat än dagens trivialiteter. Er man har icke tid; han fortjänar mycket pengar och hans praktiska sinne föraktar allt sådant, som han med en axelryckning brukar kalla: högre intressen. Tidens frågor? Nonsens! Vetande? Humbug! Poesi? Mildt vane! Konst? Att köpa tafflor! Religion? Att gå i kyrkan! Moral? Att aldrig låta sig ertrappas.

Med ett ord: han är en praktisk man med en flack själ.

Näval! Jag har sett era barn på gatorna, sedan de vuxit upp. Jag har sett dem i balsalonger och på teatrar och varietéer — öfverallt dit ungdom samlas. Och jag har beklagat dem och anklagat er.

Ty de äro dömda att gå under i lifvets kamp; därför att den andliga atmosfären i deras hem varit så kvaf, att själarna vissnat.

De ha inga intressen utom de rent materiella; de ha aldrig känt glädjen af att tänka en allvarlig tanke; aldrig den njutning som ligger i att förstå det som är skönt eller känna varmt för någonting som är stort.

Och hvad är följden? Deras inre tomhet gör dem till fin, som motståndslöst drivas dit sinnessas vindar blåsa. För sådana unga män fins ingenting annat i världen än: vin, kvinnor och kort. För ungdom utan inre barlast, existerar icke jennvikt eller måtta. De sitta på kafeerna och dricka sig rusiga, de vackla till gränderna, de slösa som dårar med sina krafter, tills ingenting mer fins kvar. De se icke, att de sjunka, och om de se det, ha de icke kraft att resa sig.

Annorlunda med en ung man, som fått föra sig att tillbringa aftnarna i ett hem, där de af mängden så ring-

aktade högre intressena vårdas. Han kan hänge sig åt utsväfningar, han kan andra; men han kan aldrig helt bli en materiell och sinnens träl. Och förr eller senare skall ni få se honom komma tillbaka; ty själlösa nöjen kunna icke i längden tillfredsställa en man med en odlad själ.

Alltså är det af vikt, att den andliga luften i ert hem är frisk.

Tro för all del icke, att det blott är era söner, det gäller. Ack nej, det gäller också era döttrar. Skadlar ni ingen näring åt deras själar, drifvas också de ut af sin inre tomhet. De hamna icke på varieteerna; det är sant. Men de hamna på baler. På balerna fins det unga män, som fria i fönstersmygarna. Och era döttrar drifvas af sin inre tomhet i famnen på den förste, som söker en beimgift.

Ni säger, att det händer och att allt gått väl. Det går så ibland. Men i de flesta fallen går det illa.

Ni säger också, att jag öfverdrift och målat med alltför mörka färger. Jag tror det icke.

Men nästa gång skall jag måla ljusare bilder och sedan skall jag draga en slutsats, som ni nog redan ser skymta fram under det, jag nyss har sagt.

Armand.

Två dödsbud.

"Arbetarens risk" är en stående rubrik då det gäller att meddela underrättelsen om en olycks-händelse eller ett dödsfall från kroppsarbetarnes värld.

Ack! Vi löpa alla samma risk, ty döden skonar ingen. Och att leva för godt, är kanske i längden lika riskabelt som att leva knappt af sina händers arbete.

Allt leva är i det hela taget riskabelt.

Den som ägnar sitt lif och sin be-gåfning åt arbete inom andens värld, riskerar alltid, åtminstone i vårt land, att duka under af umbäranden och brist. Men då det sker, talas det icke om risk och då söker man icke skjuta skulden på likgiltiga arbets-gifvare.

På sin höjd ägnas en kortfattad — nu efter döden oftast sympatisk — notis åt den fallne. Och en kamrat, som blifvit tidningsman, titulerar honom med ett känslosamt "gamlle gosse" och önskar att han måtte få "sofva i ro".

Tänk om man i stället skulle ha låtit honom leva i ro. Eller kanske till och med understödt och uppmuntrat honom i hans sträfvän, i stället för att häna honom för hans missgrepp och för det lilla han åstadkommit af värde i detta för konstens och odlingens blommar så karga land.

Men nej! Man koncentrerar hela sin sympati på kroppsarbetaren. Naturligtvis — därom är intet annat än godt att säga! Men man kunde ju ibland också ägna en tanke åt själsarbetaren, som får svalta ihjäl i frid.

Nyss bringade telegrafens under-rättelse om, att den unge svenske författaren Axel Wallengren af-lidit i Berlin.

Han var en af dessa som slitas sönder i förtid mellan kampen för lifvet och sträfvan efter att rädda sitt konstnärsgry *quand même*. Han hade utgivit flera skönlite-rära arbeten, men hann icke slå igenom innan döden tog honom. Dock hade visst mängden med behållning läst både hans förlingsarbete *Bohème och Idyll* och hans senare arbeten: *En ensam och Mannen med de två hufvuden*.

Och mängden hade väl också haft gott af de humoristiska arbeten, han utgaf under signaturen *Falstaff Fakir*.

Nu har Fakiren slutat. Han var född i Lund 1865.

Från Finland kommer bud att den finske författaren *Rafael Hertzberg* natten till i lördags dött af slag.

Hans namn är mindre känt i Sverige än mängden yngres, som i Finland diktar på svenskt språk. Han var på 1870-talet medarbetare i *Helsingfors Dagblad* och utgaf då en del öfversättningar från finskan, bland annat några fragment ur Finlands nationalepos *Kalevala*.

Han debuterade som författare med en samling *Smärre skisser* och utgaf senare bland annat två band dikter och en broschyr i kvinnofrågan.

Han var född i Åbo 1845.

Svensk litteratur.

Recensenten, som vid jultiden ser bokhygarna växa långt upp öfver sitt bord, blir knarrig till lymnet och batar diktaren, hvars arbeten han måste läsa för att förtjana sitt lifs uppehälle. Den öfverskådliga bokhygen representerar för en recensent blott det arbete, som säges ha kommit i världen genom synden.

Vildens uppgift är att med kritiska artiklar väcka allmänhetens intresse för litteratur och konst. An-mälaren må således aldrig falla i misshumör öfver böckernas mängd, då de hoppa sig på hans bord.

Förläggarna ha med en förekom-mande älskvardhet dragit försorg om, att så icke skett. Förläggare äro alltid så kloka! De veta att en sak i allmänhet får värde först om den köpes dyrt.

Vilden skall så småningom bringa sina läsare budskap om allt af vikt, som händer i litteraturens och konstens värld. Men anmeldaren måste förbehålla sig rätt att samvetsgrant genomläsa de arbeten, han skall af-handla, och begrunda deras innehåll.

Till en början må här meddelas en förteckning på de böcker, som

Vilden har att anmäla, allmänheten att köpa till julen. Och allmänhe-

ten har nemligen sin plikt att uppfylla mot våra nu levande skönlite-rära författare.

Här är listan:

Vintergatan, en samling skrifter på vers och prosa, utgifven af Sve-riges Författareförening.

Under furor och expresser. Dik-ter af C. D. af Wirsén.

Marie på Gyllene Hästen af Si-gurd.

En lyckoriddare af Harald Mo-lander.

Skiftande stämningar af Rust Roest.

Fantasier af Helena Nyblom.

Den bok, *Gustaf af Geijerstam* nyss utgivit här titeln *Kampen för kärlek*. Fyra noveller om äkten-skap. Dessa noveller äro af ojemnt värde, men genom dem alla går samma molton, som författaren för första gången anslut i *Medusas hufvud*. Den boken hade sina stora förtjänster, ehuru de båda hufvud-personerna, hvilas själsstrider för-fattaren skildrar, voro teknade med alltför lösa konturer; deras ansikten flöto samman för läsarens inbillning. Bokens titel stod icke heller i något som helst organiskt sammanhang med innehållet. När man läst berättelsen till slut och läter blicken falla på *Me-dusahufvudet* blir stämningen störd.

Intrycket från de tryckta bladen var ett helt annat — det var långt starkare än intrycket af skärckbilderna på bokens perm. Skildringen af Tore Gams öde var, särskildt mot slutet, gripande; den väckte vår djupa medkänsla, ty framställningen var alltigenom trovärdig och tonen var äkta.

De fyra novellerna i *Kampen för kärlek* göra icke fullt samma intryck. Den första berättelsen, *Gamlas bref*, är väl den, som starkast återkallar stämningen från *Me-dusas hufvud*. Grundtonen är den-samma och flera af de psykologiska motiven gå igen. Men detta är ingen god konstnärlig ekonom. Det hela verkar nu som en stark efterklang från författarens tidigare arbete. Man har svårt att göra den nya novellen full rättvis, just därför att man har den gamla i så godt minne. *Huf-vudintrycket* blir att *Medusas huf-vud* är den mest gripande af de två.

De följande berättelserna: *Margit* och *Fru Gerdas Hemlighet* äro min-dre betydande; icke i ämne men i utförande. Ämnet är i dem båda väl funnet; men utförandet står icke i jämbörd med ideen.

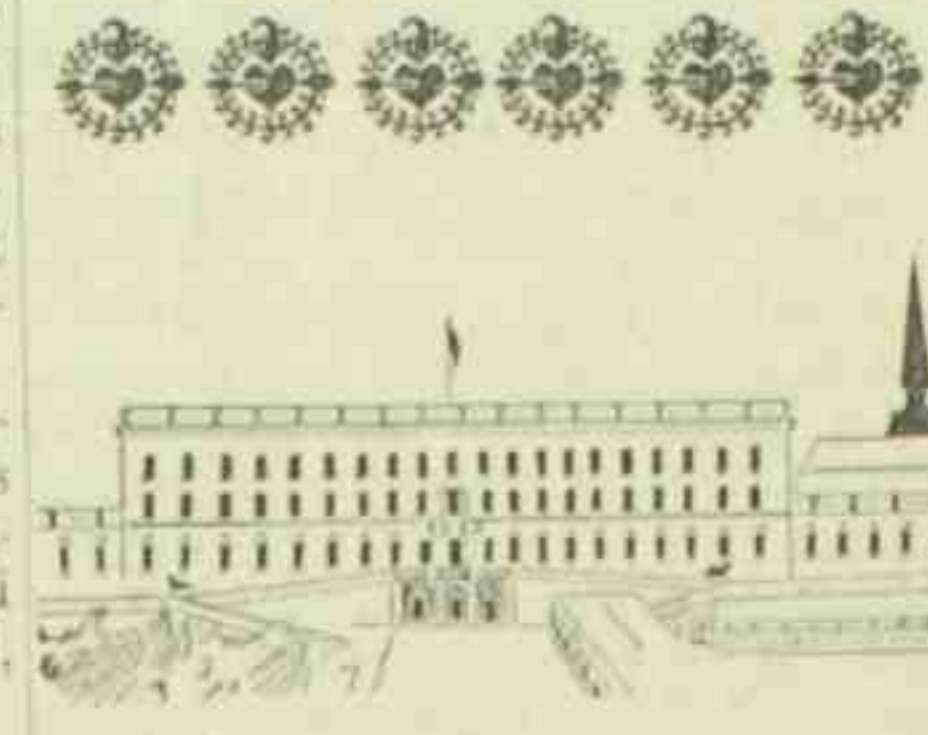
Felen i författarens konstnärliga teknik framträda här skarpare. Framställningen blir entonig och författaren faller ofta för frestelsen att psykologiskt analysera de enklaste och mest osammansatta själsförel-ser. Detta gör skildringen allt för bred, ehuru berättelserna icke just taga så stort utrymme. Men bredd i framställningen betyder ju icke att sidantalet är för stort; det betyder att innehållet icke är rikt nog att fylla dem.

Djupast känt och bäst utförd är den sista novellen: *Det gula huset*. Titeln är måhända inspirerad af *Karl Nordströms* bekanta taffla; huru som helst: det gula huset i litteraturen gör ett liknande intryck af vemodig höst och tung sorg. I denna berättelse har författaren samlat all den konstnärliga kraft, hvaröfver han råder, och resultatet är en novell

hvars detaljer man icke gerna vill kritisera — om man än skulle ha en smäsk att anmärka — där-för att den som helhet verkar så levande och så mänskligt sann.

Den första och den sista af be-rättelserna i denna samling, skola måhända bära hela boken vidare öfver den litterära jultidens bölja.

A. L.

Stockholm.

Eva Nansen och hennes romanssång.

(Med anledn. af Stockholmskonserten d. 3 dec.)

Hon stod på samma plats för ungefär ett år sedan: på estraden i musikiska akademien stora sal. Det var första gången hon skulle sjunga för stockholmspubliken, som infunnit sig fulltaligt; alldeles som nu. Men den stämning, hvarmed hon då mottogs var en helt annan. Visst möttes hon af-ven nu välviljigt och aktningfullt, men då var det med en hänförelse, som väl sällan kommit en artist till del, vid hennes första uppträ-dande. Hvad var då anledningen till den förtrollning, hvarmed hon från första ögonblicket fångade sitt auditorium? Icke endast hen-nes yttre företeelse, huru individuellt och personligt den än verkar. — Hon är ju icke vacker; hon har något hårdt och kallt öfver mun och ögon, och något kantigt öfver figuren. Icke heller var det väl blott det framför henne flygande ryktet: att hon skulle vara nordens yppersta romans-sångerska. Na-turligtvis — det gjorde sitt till. Men förtrollningens hemlighet låg deri, att publiken så framför sig den djerfve nordpolsfararen Fritjof Nansens hustru. Han hade nu varit borta flere år och tiden var snart inne, då man kunde få höra någonting från honom — om . . .

Ty hans plan var ju så djerf, och det är icke alltid lyckan står den djerfve bi. Kommer han någonsin tillbaka? Så undrade man tyst och oroligt både inom och utom de egentliga vännernas krets. Men huru skulle då icke hon — som nu stod der för att låta oss höra sina visor: Nansens hustru och hans barns moder — hur skulle icke hon känna oron och ångesten tusenfalt! När hon började sjunga, trodde man sig i hvar ton höra hennes hjertas slag: än af dof fruk-tan än af fröjdefylld hopp. Hvem kände då icke med henne, hvem led då icke med henne?

Nu var situationen förändrad. Sedan hon sist var här, hade först vintern gått om, — och vintern är lång för oroliga hjärtan — sedan sommaren med soljag och värme och förhoppningar. Och på en af dess vackra dagar kom budskapet, att Nansen var tillbaka. Hvilken glädje öfver allt, der man kan glädjas öfver något stort! Framför allt hvilket jubel i Norge! Man var ju normannakraften och nor-mannadjerfveten förkroppsligad! Dock fanns det väl en, som då kände mer än alla de andra: Nansens hustru. Hon ilade honom till mötes upp till Nordlanden och till mötes upp till Nordlanden och till mötes upp till Nordlanden och till mötes upp till Nordlanden och till mötes upp till Nordlanden.

Hvilket val! En obetydlighet, som icke ens herr Tor Aulins spel förmådde adla.

I detta val har fru Nansen na-turligtvis ingen del. Här ha andra intressen verkat i det fördolda. Kompositören Peterson-Berger har nemligen ingen mindre än *Dagens Nyheter* sorgligt ryktbare musik-anmälare, densamme som helt ny-ligen höjde sitt skall mot gamle *Verdi*, i anledning af Falstaffs uppförande; och mot unge Petschni-koff efter hans utförande af Bach.

Förtjensten bör belönas natur-ligtvis. Men publiken vid en of-fentlig konsert bör icke få betala belöningen!

Herr Tor Aulin må gerna privat spela herr Peterson-Bergers kom-positioner, om han eller någon annan kan ha något nöje därav. Men ett musikaliskt auditorium bör för-skönas från att höra såka elev-

Reproduktions-Atelier

WALD. ZACHRISSONS
BOKTRYCKERI
FÖR
INDUSTRI • • • GÖTEBORG
KONST och LITTERATUR. — RINGTELEFON 342 —
Stort Papperslager • • • Bokbinderi

sång är detta viktigt: vid romans-sång är det kanske viktigast. Hon fraserar ypperligt och hennes ka-raktäristik af skilda stämningar är förtärlig. Men med afseende på röst och röstbehandling står hon långt bakom mängden som vunnit vid mindre rykte än hon. Röstens har nog en varm kolorit, men liten är den och ojemnt utvecklad. Vid tonens ansättande begär hon det mycket vanliga felet att låta röstens glida, hvarigenom de förlorar i egalité. Därpå berodde det väl, att hennes intonation icke alltid var fullt korrekt.

Vära, musikanmälare upprepade hvarandra, att hennes föredrag är varmt och fullt af hjärta. Mig tyckes det snarare fullt af förständ. Men fru Nansen förstår så väl sin konst att hennes uttryck för känsla ofta illuderar. Man tror att det också finns hjerta i hennes sång.

Nej, förständ är nog det ord, som skarpt karakteriserar fru Nansens konstnärstemperament i allmänhet och hennes föredrag i synnerhet. Däremot framträdde det icke i hennes val af program. Ty konsertgifverskan borde förstå att hennes röst hvarken i styrka eller bredd räcker till för den Händelska arian.

Men programmet var också i andra afseenden illa valdt. Det upptog alltför många obetydlig-heter. Och det anmärknings-värdaste af allt: der funnos ty-ska, italienska, skotska, franska och framför allt norska visor — men icke en enda svensk. Och ändå hade hon ju en hel skatt att välja af!

Fru Nansen har kanske själf haft en förmåelse af, hvad höfligheten i detta fall fördar. Hon har väl icke trott sig om, att sjunga sven-ska sånger för en svensk publik. Hon har i stället velat visa sin uppmärksamhet genom att framföra en svensk komposition. Därför ströks den Sindingiska sviten från programmet; och i stället insattes en komposition af herr Peterson-Berger.

Hvilket val! En obetydlighet, som icke ens herr Tor Aulins spel förmådde adla.

I detta val har fru Nansen na-turligtvis ingen del. Här ha andra intressen verkat i det fördolda.

Julkupp!

med 2 bl. Champagne.
2 • Bordeaux (rödvin.)
2 • Sherry.
2 • Portvin.
2 • Malvaize (desertvin)
till 20 kr.
Half lida till 10 kr.
Expedieras mot insänd likvid.

Alex. Barclay,
2 Kungssportsplatsen 2,
GÖTEBORG.
(Nord. A. B. 9856.) 20

Den konstnärliga

• • • • • varietéen.

Bref från Paris.

Der hemma i Sverige stänger man varietéen af sedlighetshänsyn, men tolererar samtidigt att teatrarne spela stycken dem ingen varieté skulle ha vågat presentera.

Här i Paris har bildadt folk upp-hört att besöka teatern. Hvarför skall man kväll efter kväll sitta och plågas af detta själlösa spel och de platta cysmiser, teatrarne nästan utan undantag bjuda på? Det finnes för-stroelser af annan art; man kan ju ha roligt utan att behöfva blygas, för sitt skrämt.

På sådana nöjen bjuds man i de små Cabarets som uppstått och fort-farande blomstra uppe på Mont-martre.

Redan för åtskilliga år sen tog den danske diktaren Holger Drach-man till orda för hvad han benäm-nar en literär varieté.

Äfven Herman Bang skref och talade för saken. Jag tror till och med, att försök gjordes i Köpenhamn till planens förverkligande. Men det hela strandade, enär man saknade det viktigaste af allt: uppträdande förmågor.

Här i Paris har emellertid under de senare åren en hel skara af unga kupplett-diktare uppstått. Ursprung-ligen skrefvo de väl sina visor för kupplett-sångarne och sångerskor på La Scala eller Casino de Paris. Men en dag tröttnade de på att låta schablonmessiga varieté-artister-skörda det bifall och det guld, som egentligen borde ha kommit dem till del.

Och de unga författarne uppträdde själfva, föredragande sina egna kup-pletter.

En bland de förste, som bröt isen, var provençalaren Aristide Bruant.

Han hyrde sig en vanlig liten cafékal. Ikkläd sin karaktäristiska nationaldräkt — svart sammetshab, korta byxor och höga stöflar — upp-trädde han här sittande på ryggstö-

